

Styre

Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Arkivreferanse

2026/1352

Styresak

3/26

Dokumentdato

16/02/2026

Møtedato

24.02.2026

Opprettelse av Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi (PPE)

Bakgrunn

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FoF), Institutt for sammenliknende politikk (ISP) og Institutt for økonomi (IfØ) har de siste årene arbeidet med å utvikle et tverrfaglig studieprogram i filosofi, politikk og økonomi (PPE) ved UiB. I 2023 ble det derfor nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Jesse Tomalty (førsteamanuensis i filosofi, UiB, leder av arbeidsgruppen), Georg Picot (professor i sammenliknende politikk, UiB), Eirik Strømmand (førsteamanuensis i økonomi, HVL) og Julie Alver Tønsaker (rådgiver, nå studiesjef, Seksjon for studier og forskerutdanning, HF, UiB). Arbeidsgruppen leverte en rapport høsten 2023 som skisserte et forslag til et bachelorprogram i PPE, og siden dette har fagmiljøene arbeidet videre med programmet. Instituttene for økonomi og sammenliknende politikk har på bakgrunn av dette arbeidet vedtatt intensjon om å delta i programmet i sine instituttråd henholdsvis 4. februar og 16. februar 2026. Med utgangspunkt i dette legger vi sak om opprettelse av Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi frem for fakultetsstyret, med plan om første opptak høsten 2027.

Om PPE

Programmets format er inspirert av tilsvarende tilbud i PPE (Philosophy, Politics and Economics) spesielt ved University of Oxford og University of York i Storbritannia, men også flere andre steder utlandet. I Norge er det Universitetet i Oslo og Universitetet i Innlandet som har slike tilbud. Et bachelorprogram i PPE ved UiB skal gi studentene en tverrfaglig utdanning som forbereder dem til et bredt spekter av karrierer og lederroller i samfunnet. Studentene velger fordypning i en eller flere av disiplinene og graden skal kvalifisere studentene for opptak til masterprogram innenfor deres fordypning, ved UiB og andre institusjoner i Norge og utlandet. Et slikt tilbud er i tråd med fakultets strategi for perioden 2023-2030, der det blant annet er målsetting om å tilby utdanningsløp på tvers av disiplinene og gi studentene tverrfaglige perspektiver.

Bachelorprogrammet skal være et heltidsstudium over tre år og 180 studiepoeng. Ved oppstart skal programmet etter planen ha 25 studieplasser. Fagmiljøene har valgt en oppbygging som gir studentene et sterkt faglig fundament innenfor alle de tre disiplinene. Studieplanen skal oppmuntre til og muliggjøre engasjement i samtidens sosiale spørsmål, noe som tematiseres i både eksisterende og nyutviklede emner.

Det også ønskelig at programmet har en sterk internasjonal dimensjon, blant annet gjennom at enkelte emner undervises på engelsk og at det tilrettelegges for utveksling i programmets 5. semester.

Arbeidet med å ferdigstille en fullstendig studieplan som skal presenteres den sentrale studiekvalitetskomitéen for endelig godkjenning, pågår. I mellomtiden har arbeidsgruppen formulert følgende foreløpige læringsmål:

- Kandidater bør ha et solid faglig fundament i hver av de tre disiplinene. Dette betyr at de bør ha bred kjennskap til sentrale ideer, teorier, begreper og metoder i hver av de tre disiplinene.
- I tillegg til de mer spesifikke ferdighetene kandidatene utvikler gjennom studiet av emner i hver disiplin, bør de være i stand til å reflektere over hvordan de tre disiplinene skiller seg fra og utfyller hverandre i analyser av sosiale problemstillinger.
- Kandidater skal kunne ta med seg kunnskap og ferdigheter fra alle tre disipliner for å analysere viktige samfunnsutfordringer og foreslå velbegrunnede og kreative måter å håndtere dem på.
- Kandidater skal få mulighet til å kvalifisere seg til videre studier på masternivå i minst ett av de tre fagene, i tillegg til videre tverrfaglige studier på masternivå.

For å sikre god rekruttering og gjennomføring har fagmiljøene som målsetting å utvikle et sterkt og godt læringsmiljø og en solid faglig profil på programmet. Studentene skal støttes til å opprette et velfungerende fagutvalg som kan bidra til det faglig-sosiale læringsmiljøet. Der det er mulig og ønskelig skal studentene ha programspesifikke seminargrupper, for å styrke det faglige og sosiale fellesskapet på programmet.

Studiets oppbygging

Fagmiljøene har gått inn for en modell for programmet som tar hensyn til at det ikke skal opprettes mange nye emner, samtidig som programmets tverrfaglige profil og studentens faglige tilhørighet skal ivaretas.

I den valgte modellen følger alle PPE-studenter først en kjerneplan på 140 studiepoeng og velger så fordypning på 30 studiepoeng i en av de tre disiplinene. I tillegg tar studentene 10 valgfrie studiepoeng. Alle studentene følger samme læreplan de fire første semestrene og begynner å spesialisere seg i femte semester. Det skal også legges til rette for utveksling i programmets 5. semester. Fordi studentene må ta emner i spesialiseringen under utvekslingen må dette tilbudet tilrettelegges spesielt for programmet.

Studentene vil ta programspesifikke emner (FILFPØ) i 1., 3., og 6. semester. To av disse tre emnene skal etter planen utvikles særlig for studentene på programmet og fagmiljøene diskuterer hvordan fagene og det tverrfaglige kan presenteres der. Emnene skal eies av FoF, men fagmiljøene ved SV-fakultetet vil bidra inn i utviklingen og gjennomføringen.

Emnene fra SV-fakultetet som etter planen skal inngå i programmet som fellesemner og fordypning er allerede eksisterende emner som inngår i disiplinprogrammene. I tillegg vil det opprettes egne seminargrupper.

Etter fullført program kvalifiserer studentene til opptak til masterstudiet i deres valgte fordypning.

Emnene i programmet fordeler seg som følger:

	Filosofi/PPE/innføring	Sammenliknende politikk	Økonomi
Fellesemner (140 sp)	EXPHIL-SVSEM Examen philosophicum (10 sp) FILFPØ1 (10 sp) FILFPØ2 (FIL133: Samfunn, frihet og rettferdighet) (10 sp) FILFPØ3 (10 sp) FIL/LOG (10 sp)	SAMPOL105 Stats- og nasjonsbygging (10 sp) SAMPOL106 Politiske institusjoner i etablerte demokrati (10 sp) SAMPOL107 Politisk mobilisering (10 sp) MET103 Samfunnsvitenskapelig metode (10 sp)	ECON110 Mikroøkonomiske grunnbegreper og marknadsteori (10 sp) ECON130 Makroøkonomi (10 sp) ECON140 Matematikk for økonomer (10 sp) ECON210 Velferd og økonomisk politikk (10 sp) ECON240: Statistikk og økonometri (10 sp)
Fordypning – valg (30 sp)	FIL (10 sp) FIL (10 sp) Bacheloroppgave FIL (10 sp)	SAMPOL-emne på 200-nivå (10 sp) SAMPOL-emne på 200-nivå (10 sp) Bacheloroppgave SAMPOL (10 sp)	ECON230 Internasjonal makroøkonomi (10 sp) ECON244 Anvendt økonometri (10 sp) Bacheloroppgave ECON (10 sp)
Frie studiepoeng (10 sp)			

Programoppbygging:

1. semester EXPHIL-SVSEM (10sp) ECON140 (10sp) FILFPØ1 (10sp)	3. semester SAMPOL105 (10sp) FILFPØ3 (FIL133) (10sp) ECON210 (10sp)	5. semester ECON244/SAMPOL2–/FIL2– (10sp) ECON230/SAMPOL2–/FIL2– (10sp) Valgfri (10sp) (Mulighet til utveksling)
2. Semester ECON110 (10sp) SAMPOL106 (10sp) SAMPOL107 (10sp)	4. Semester ECON130 (10sp) ECON240 (10sp) MET103 (10sp)	6. semester FILFPØ3 (10sp) FIL/LOG— (10sp) BA-oppg ECON/SAMPOL/FIL(10sp)

Organisering

Eierskapet til programmet skal legges til Det humanistiske fakultet og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FoF). Programmet skal drives i samarbeid med Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for økonomi ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Fagmiljøene planlegger å opprette en avtale med FoF som kan legges til grunn for hvordan beslutninger om programmet skal gjøres, blant annet knyttet til opptak. Avtalen må også legge til rette for et programstyre med representanter fra alle de involverte fagmiljøene som kan diskutere og ta beslutninger som gjelder faglig innhold og endringer, læringsmiljø, opptaksrammer, undervisningsplaner m.m.

Rekruttering

Tilsvarende program har flere steder vist seg å være populære blant studentene, og ved UiO kan de vise til stor etterspørsel og høye opptakskrav til sitt bachelorprogram. Dette indikerer et stort rekrutteringspotensial for et tilsvarende program ved UiB. For fagmiljøene er muligheten til å rekruttere flere og svært gode studenter en viktig del av motivasjonen for å opprette programmet, i tillegg til at det er tematisk relevant for fagmiljøene.

Ved UiO har opptaket til programmet sett slik ut i perioden 2023-20205:

	2023	2024	2025
Studieplasser	25	25	25
Førstevalgsøkere	196	229	222
Opptakstall (avrundet)	25	25	30
Opptaksgrense	58,7/64,9	58,0/65,0	56,2/66,5

Tilsvarende program ved Universitetet i Innlandet (INN) har ikke hatt like stor suksess med sitt program:

	2024	2025
Studieplasser	30	40
Førstevalgsøkere	32	32
Opptakstall (avrundet)	25	30
Opptaksgrense	ALLE	ALLE

Fagmiljøene ønsker at programmet skal bli ettertraktet og være et tilbud til særlig gode søkere. Det er deres målsetting å rekruttere studenter på linje med UiO og en ha opptaksgrense som ligger over egne disiplinprogram. I 2025 var opptaksgrensene ved UiB for disse bachelorprogrammene henholdsvis 48,5/48,9 (sammenliknende politikk) og 49,1/52,4 (samfunnsøkonomi). For å lykkes med utlysningen av og rekrutteringen til programmet ønsker miljøene å ta et initiativ ovenfor UiB sentralt om promoteringskampanje.

Ressurser

Fordi det ikke er tildelt nye studieplasser til programmet, er det begrenset tilgang til nye midler i forbindelse med opprettingen. Programmets studieplasser (anslagsvis 25 plasser) skal omdisponeres fra andre studieprogram ved Det humanistiske fakultet. Dette påvirker studiets oppbygging, blant annet med tanke på utvikling av nye, tilpassede emner innenfor fagområdene.

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier har stilt ressurser til disposisjon for utvikling av programmet, samt øremerket ressurser til utvikling og drift av to nye emner i filosofi som vil være eksklusive for PPE-studentene.

Normalt ville det være vanskelig å anbefale opprettelsen av et studieprogram uten at det er tildelt nye studieplasser. Inntektsfordelingsutvalgets anbefalinger om en insentivordning for nye tverrfakultære program ([UiB styresak 29/24](#)) vil imidlertid kunne gi et økonomisk løft til slike program. Anbefalingen er at nye tverrfakultære studieprogram i en periode kan beholde alle studiepoenginntektene som programmet genererer. UiB sentralt vil med andre ord frasi seg de 25% av studiepoenginntektene de normalt beholder. Det må inngås en avtale om dette med universitetsledelsen, og program som får slik støtte må evalueres etter eksempelvis fem år.

Studiepoenginntekten vil tilfalle de som eier emnene, noe som vil gi netto inntekt for fakultetet på programmet når flere studenter fullfører emnene som inngår. Hvis vi ser på fellesemnene på SV-fakultetet som alle studentene i programmet skal ta, vil det utgjøre 90 studiepoeng for 25 studenter per kull (30 sp per år i snitt per kull). I tillegg kan vi anta at studentene vil fordele seg jevnt på de tre fordypningene, noe som vil utgjøre 30 studiepoeng for 8 studenter per fag per kull (10 sp per år i snitt per kull).

Dette vil gi følgende regnestykke:

	Studenter 3 kull	Studiepoeng per kull	Inntekt 100% ²	Inntekt 25%
Fellesemner	75	90	2 122 425	530 550
Fordypning	48	30	452 784	113 184
Totalt			2 575 209	643 734

De første fem årene vil fakultetet få 100% av studiepoenginntekten, noe som vil gi en total økning i resultatinntektene på i overkant av 2,5 millioner kroner per år når programmet er ferdig utbygget. Insentivet på 25% av denne inntekten vil da utgjøre nesten 650 000 kroner. Intensjonen er at denne ekstraintekten skal komme fagmiljøene som deltar i programmet til gode. Fakultetsledelsen ser for seg at det for eksempel vil kunne gjøres ved å finansiere en 20% stilling i form av ekstraverv (professor II stilling), eller som frikjøp. Den endelige ressurstilførselen vil bli en del av budsjettsaken for 2027.

Den foreslåtte oppbyggingen av programmet forutsetter primært bruk av eksisterende emner ved instituttene ved SV-fakultetet. I tillegg kommer deltakelse i utformingen av deler av de nye FILFPØ-emnene, samt bidrag inn i gjennomføring/undervisning av deler av disse emnene. I tillegg til den rent faglige innsatsen i programmet, vil det være ekstra kostnader knyttet til behov for flere/større rom, opprettelse av egne seminargrupper, mer innsats relatert til eksamen, sensur, og

obligatoriske arbeidskrav, samt både faglige og administrative bidrag inn i den øvrige driften av programmet (programstyre, veiledning, rekruttering o.l.).

Instituttene vurderinger

Institutt for økonomi behandlet sak om intensjon om deltakelse i PPE-programmet i sitt instituttråd 4. februar 2026. Der satt de som forutsetning for deltakelsen at det tilføres tilstrekkelige undervisningsressurser, tentativt en professor II-stilling fra programmets oppstart i 2027, samt en rekrutteringsstilling knyttet til programmet med tiltredelse i 2026. Videre forutsatte de at ressursrammene knyttet til Institutt for økonomis bidrag til PPE-programmet kan reforhandles etter en innkjøringsperiode, basert på faktisk studenttilstrømning, undervisningsbelastning og fakultetets samlede inntekter fra programmet.

Institutt for sammenliknende politikk vedtok intensjon om å delta i programmet på sitt instituttrådsmøte 16. februar 2026. Der forutsetter de at det tilføres en fireårig rekrutteringsstilling som i en overgangs- og oppstartsfase vil dekke inn de ekstra kostnadene og timebruk som kreves. Videre forutsetter de at andelen av studiepoenginntektene som UiB sentralt sier fra seg (25%), vil komme instituttet til gode og skal bidra til å kunne styrke programmet. Dette kan gjøres i form av en professor II stilling eller gjennom andre ordninger, etter en vurdering av hvordan instituttet best kan bruke disse ressursene inn mot PPE-programmet.

Prosessen videre

Dersom fakultetsstyret støtter opprettingen av Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi, vil fagmiljøene arbeide videre for å utvikle søknad om oppretting av studieprogrammet. Opprettingen av programmet vil behandles i fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet sommeren 2026 og frist for endelig innsending av søknad om oppretting av studieprogram til UiBs Studiekvalitetskomité er 31. august 2026. Søknaden vil så legges frem for Utdanningsutvalget i oktober, før Universitetsstyret behandler sak om oppretting av nye studier i sitt møte i november 2026. Programmet vil etter planen ha oppstart høsten 2027.

Forslag til vedtak

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet støtter med dette opprettingen av Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi, med følgende forbehold:

- Programmet utformes videre i samarbeid mellom de involverte instituttene.
- Studieplasser omdisponeres til programmet ved Det humanistiske fakultet
- Det humanistiske fakultet har eierskap til programmet.
- Det utarbeides en avtale om programstyrets opprettelse og funksjon og organiseringen av programmet, blant annet inkludert avtale om opptaksrammer.

Styret anbefaler opprettelse av programmet til UiBs studiekvalitetskomité, og forutsatt komitéens godkjenning, universitetsstyret.

Synnøve K. N. Bendixsen
dekan

Kirstine Kolsrud
fakultetsdirektør

16/02/2026/Hilde Marie Rognås